DE
NECROSI OSSIUM,
THESES
ANATOMICO-CHIRURGICÆ.

Quas DEO JUVANTE *& Præside* M. FRANCISCO CHOPART, *Facultatis Artium & Chirurgiæ Magistro, Academiæ Regiæ Chirurgiæ Socio, in Scholâ Practicâ Anatomes & Chirurgiæ Professore, tueri conabitur* PAULUS-GERARDUS ROBERT, *Remensis, in Universitate Remensi Artium Liberalium Magister.*

PARISIIS,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS,

Die Sabbati 14ª mensis Septembris, anno 1776, à sesqui-secundâ postmeridiem ad septimam.

PRO ACTU PUBLICO

ET

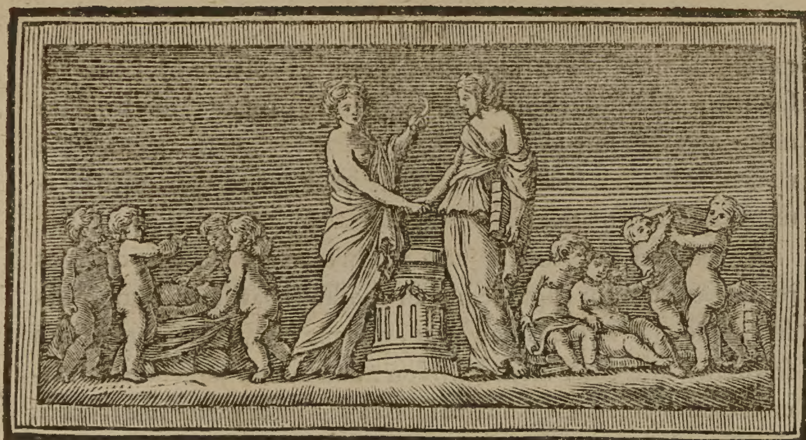
MAGISTERII LAUREA.

Typis MICHAELIS LAMBERT, Regii Chirurgiæ Collegii Typographi, viâ Cithareâ.

M. DCC. LXXVI.

D. O. M.

THESES

ANATOMICO-CHIRURGICÆ.

Mors cujuſcumque partis in vivo corpore hiſce deſignatur nominibus, *Gangrænâ*, *Sphacelo*, *Necroſi*. Nonnihil tamen eorum diſcriminis, pro diverſis morbi gradibus ac ſpeciebus, apud quoſdam intereſt. *Gangrænam* dicunt, quandò pars tumido cum infarctu, putridâque diſſolutione ad mortem tendit; *Sphacelum*, ſi omnis actio vitalis funditùs intereat, extinguatur, nullâque poſſit arte revocari; *Necroſim* (1) tandem, cùm ſiderationem utplurimùm lentam maxima comitatur ſiccitas. Quod

(1) Necroſis morbus eſt chronicus in quo artus, ut pedes, manuſve, poſt ſtuporem & dolorem ſine tumore areſcunt, exſiccantur, & ſenſu motuque amiſſis ſpontè utplurimùm à corpore ſecedunt. *Noſolog. D. Sauvages, tom. 2, pag. 263.*

quidem nomen Celeberrimus ille Chirurgiæ Profeſſor M. Louis (1) ſpeciatim referendum eſſe jure ac meritò cenſuit huicce oſſium morbo, in quo pars eorum corporis morte icta, exſucca evadit, à vivis in poſtrerum ſeceſſura, moxque novo reſarcienda oſſeo contextu, quò mortui poſteà gerentur vices.

At verò qui de naturâ hujuſce morbi certior fieri cupit curioſus rerum perſcrutator, ſphacelum in mollibus partibus ſiccum, effectuſque ejus in dies inſequatur, quoque modo mortuum à vivis ſeparetur, diligenter attendat. Non aliud autem judicium de Necroſi oſſium proferat. Quâ enim fabricâ donantur partes illæ corporis duriſſimæ, cæterarum baſis ac fulcimentum? Nonne ſimilem ferè ſibi vindicant ac cætera organa? Quid, niſi peculiares corporum reticularium, ſpongioſorumve ſpecies (2), quorum filamenta varia

---

(1) Legantur ejus exquiſitiſſimæ annotationes, *de Necroſi oſſis maxillæ inferioris; Mémoires de l'Acad. R. de Chir. Tom.* V, *page* 355.

(2) Oſſis primordium corpus omninò gelatinoſum refert ac reticulare, membranâ *perioſtei* nomen habente, cui variis filamentis adhæret, quaſi vaginâ involutum, quodam donatum elatere, cartilagineam in dies comparans duritiem, primùm albi coloris, dein flavi, paulò poſt in rubedinem perfecti, vaſis rubris apparentibus. Prout hujuſce corporis ſpongioſi creſcunt vaſcula, hæc inter & perioſtei filamenta terrea appellens ſubſtantia cum iis glutinoſæ ope materiei coaleſcit; producuntur fibræ & laminæ oſſeæ; cavum expanditur medullare membranâ tenerâ & vaſculoſâ quæ *perioſteum* etiam dicitur, obvelatum; ſuccus medullaris & oleoſus à vaſis os ſubeuntibus ſecernitur, & in tenuiſſimis celluloſiſque membranulis ex hoc perioſteo interiori natis congeritur; tandem os magis ac magis ſolideſcit; & ſubſtantiæ compacta, cellularis reticulariſque planè diſcernuntur. Sic ſerie continuâ ad uſquè certum à naturâ conſtitutum limitem accreſcunt oſſa & indureſcunt. Sed ad quemcumque duritiei gradum pervenerint, non inde mutatur nec cartilaginis primitivæ, nec perioſtei proceſſuum indoles; ut hocce conſtat experimento. Si tranſversìm ſecetur recens femur, removeantur muſculi & adeps, relictis tantùm quibuſdam tendinum, ligamentorum & perioſtei portionibus; ſi deinde hæc pars oſſis acido liquore ſic maceretur, ut diſſolutâ terreſtri materiâ, prorsùs flexilis evadat; ſi demùm ſcalpello in partes

innumeris tenuiſſimiſque perioſtei proceſſibus quaſi producta; abundantiori terreâ ſubſtantiâ penetrantur ſimul & involvuntur; quorumque ex liquoribus ope vaſorum advectis, quæ membranam illam oſſium exteriorem tranſgreſſa, hanc perrepunt ſubstantiam, pendet nutritio æquè ac reparatio. Nunc autem ſi omnis humorum vitalis in unâ oſſis parte influxus omninò intercipiatur, deſtruaturque; perfecta mors adeſt ſeu Necroſis, haud ſecùs ac ubi mollibus in partibus extincta collabitur arteriarum vis organica ſimul atque vitalis; haud ſecùs etiam ac ubi diù nudatum fuerit os, & imprimis ſi liberum aeri præbuerit acceſſum, & ſpirituoſa, exſiccantiave fuerint uſurpata. Tunc enim extrema illa oſſis ſuperficies vitali liquidorum motu orbata moritur, neque unquàm vivis cum partibus reviviſcere valet: proindè corporis hujus, ut potè extranei, ſeceſſionem, puris è ſanis vaſis effluxu, natura molitur, paulatimque perficit.

Multiplex eſt Necroſis oſſium diſcrimen; 1°. pro variâ eorum naturâ, ſitu & mali ſede; utplurimùm oſſa ferè ex toto ſolida, perraró ſpongioſa, ſæpè ſæpiùs in longitudinem ducta; ut tibia (1),

---

æquales dividatur, & lotionibus aquæ communis amoveatur ſuccus medullaris & oleoſus; tunc oculis ſubjicietur corpus ſpongioſum, cartilagineum, â quibuſdam παρέγχυμα dictum, quod perioſtei portione forcipis auxilio in varios ſenſus agitatâ, infinitis membranulis conſtare videtur ab eo totidem prodeuntibus, quæ microſcopii acie varia filamenta ſubſtantiæ oſſium animalis involvere cernuntur. Eaſdem etiam membranulas in quibuſdam morbis detegere eſt, ubi filamenta retis ità dilatantur, ſolutâ terreſtri materie, ut quidquid compactius erat, ſubſtantia videatur ſpongioſa, cujus cellula quælibet oſſea, quaſi cellulâ membranaceâ, inſternitur.

(1) Plurima dantur Necroſis oſſis tibiæ exempla; ſed, quod animadvertendum, frequentiùs afficitur tibia *dextra;* ut apud Scultetum, de mercatore Ulmenſi, qui tibiâ *dextrâ* corruptâ cum inſigni exulceratione laborabat; *Armament. Chirurgic. obſ.* 81; apud Dranium *tom.* 2°. *obſer.* 104, de Necroſi tibiæ *dextræ*, quam ſpinam-ventoſam nuncupari amat; *in act. Edimburgens. vol.* 2°. *obſ.* 23â, de puellâ ſeptenni ulcere & Necroſi tibiæ *dextræ* affectâ, &c.

femur (1), humerus (2), cubitus (3), clavicula (4); nonnunquàm

---

(1) Legantur exempla in noſtro programmate, pag. 9 & 20.

(2) Extat inſignis obſervatio à Jobo à Meeckren, de oſſe dextri humeri, motu integro permanente, ablato; quæ ſic ſe habet. » Puellula brachii dextri tumore laborabat, humorum decubitu cum dolore gravi. Luxationem aliquam hic ſubeſſe ſibi perſuadens mulier quædam, variis extenſionibus, flexionibus illud effecit, ut aucto & dolore & tumore, ab opere deſiſtere coacta fuerit. Uſu cataplaſmatum atque linimentorum, præter intentum, ex materiæ collectæ & ſuppuratæ abundantiâ, ruptus fuit abſceſſus. Hìc cavernæ variæ pure ſcatentes toto eo ſpatio quod cubitum ſcapulamque intercedit, ſe ſe exhibuerunt. Quæcumque hoc in ſtatu adhibebat, irrita cadebant; foramine uno clauſo, aliud exoriebatur, eò quòd pus contentum viam ſibi faceret, ſubjectique oſſis adeſſet corruptio. Tandem huic ægræ operam dedit Joannes Swart, qui Jobum à Meeckren in conſilium advocavit. Brachium inſolitum in modum tumefactum viderunt, imò induratum ſuppuratumque cum oſſis ſubjecti carie. Rebus omnibus ritè conſideratis, conſultum eſſe duxerunt, utraque foramina ad quatuor tranſverſorum digitorum latitudinem à ſe invicem diſtantia, quorum unum exterius ad tephyſim oſſis adjutorii, alterum interius magis apparebat, per ſectionem conjungere, poſteà vulneri imponere plumaceolum, &c. Craſtino die, forcipe apprehendere placuit os ſubjectum, quod etiam leviſſimo labore ferè integrum extraxerunt, non ſine admiratione & eorum & adſtantium, quam illud ſummoperè auxit, quod ſine ullâ motûs brachii læſione ablatum fuerit. Tandem brevi tempore curatio fuit abſoluta ». *Obſerv. Chirurg. cap. 69, pag.* 328.

In muſæo noſtro habemus os humeri eo nomine ſingulare, quod os mortuum, ab unâ epiphyſi ad aliam omninò ſeparatum, in alio reproducto incarceretur, quatuor foraminibus tanquàm per modiolum effictis ad latus externum pertuſo, & in hoc ſat liberè moveatur, nec tamen educi poſſit.

Mr. Chopart a trouvé cet os dans le cabinet de feu Mr. Moreau.

(3) In Theſaur. Anat. 10°. Ruiſchii repræſentatur os cubiti hominis, deforme factum, in cujus cavo continetur fiſtula oſſea in totum ſeparata, ità ut undiquè mobilis ſit, neque tamen eximi, denuòque inferri queat.

(4) Juvenis annos natus viginti ſex, propter humorum congeſtum ad humeri ſummum & duo fiſtuloſa ulcera ſuper os ſiniſtræ claviculæ, quorum unum juxtà acromion, alterum verſùs ſternum ſitum habebat, in maximum Pariſienſe Noſocomium exceptus fuit. Quod quidem os à Claris. M. Moreau & M. Dangerville, qui hanc obſervationem cum Academiâ communicavit,

in latitudinem extenſa, ut oſſa cranii parietalia (1), maxillarum (2) & ſcapularum (3) Necroſi afficiuntur. At verò ferè ſemper eorum

examinatum, à perioſteo prorſùs ſeparatum & in ſuis extremis carie exeſum videbatur; cùm vacillans, omnique ex parte liberum non niſi à cute retineretur, haud difficili negotio extraxit M. Moreau, per cutis ulcus verſùs ſternum propellendo duntaxàt, ut illud prehenſum extrà educeretur. Quò integro extracto, exceptis tamen partibus, quæ articulis inſerviunt, & ulcere carioſo quaſi vitiabantur, varios motus quibus par eſt brachium, ut ex ſanò latere, liberrimè peregit ægrotus; quòd non mirum, cùm Natura in locum extractæ claviculæ corpus durum & ſolidum, quod illius munia optimè ſubibat, produxiſſet; ut poſt mortem Juvenis luculenter obſervatum fuit: hæc nempè regenerata clavicula, quam Academiæ oculis, judicioque ſubjecit M. Dangerville, ab extractâ nihil diſcrepat, nec longitudine, nec ſoliditate, nec connexibus, figurâ verò duntaxàt, cujuscorpus minùs rotundum, ſed perpendiculariter complanatum videtur. *Mém. de l'Ac. de Chir. Tom. V.*

(1) Quædam allegantur exempla Necroſis in latis oſſibus, ſi ad hoc morbi genus referatur ſeparatio unius portionis cranii in viris lue venereâ, aliove tabo ex longo tempore corruptis; ut obſervavit D. Pott celebr. in Angliâ Chirurgus, qui in uno caſu ferè totum os frontale, & in altero omne ſiniſtrum parietale ſeparatum & ablatum vidit. *The Chirurgical Works*, *vol.* 2 *p.* 108. Plura aſſervamus crania eodem malo vitiata, in quibus pars maxima oſſis mortui, ſeceſſura, non levi ſulco delineatur, & latius exhibet in exteriori tabulâ vitium quàm in interiori.

(2) Quatuor exempla à Celeber. M. Louis, loco cit. memorantur de maximâ oſſis maxillæ inferioris portione, quâ licèt ſeparatâ & extractâ, apprimè tamen cibi mandebantur: ut in eo Nigritæ juvenis caſu, cujus D. Elſe, Claris. Londin. Chirurgus, Academiæ Reg. Chir. Socius, eam participem fecit; maxima hujus oſſis pars cum coronoideis & condyloideis proceſſibus, excepto eorum apice, fuerat utrinque extracta; ſupererat tantùm hæc anterior arcûs portio *mentum* nuncupata. Attamen hic Juvenis qui optimè ſe habet, novo oſſe regenerato cui etiam inſeruntur muſculi hujus maxillæ motores, actionem illam *maſticationem* dictam haud difficulter præſtat. Quoad oſſa maxillæ ſuperioris, legantur commentaria celeb. Vanſwieten de gangrænâ ſcorbuticâ gingivarum in infantibus. *Aph.* 423 *&* 432, *Tome I:* etiamque obſervatio M. Capdeville, & Noſtræ. *Mém. de l'Ac. R. de Chir. Tome V, pages* 385 *&* 402.

(3) Aggere propè quem fodiebat, obrutus Juvenis octo & decem annorum,

diaphyſim invadit malum, modò in omni periphæriâ, modò in unâ diametri parte; ſed plerùmque, ſi à causâ internâ originem ducat, in oſſis facie cutem proſpiciente ſedet; mox ab uno diaphyſis extremo ad alterum ſerpit, exceptis tantummodò partibus, quæ articulis inſerviunt, mox arctiori in ſpatio hæret; aliàs in uno ſolùm loco, aliàs in pluribus à ſe invicem diſſitis cernitur.

2°. Pro ſubſtantiâ regeneratâ, quæ oſſi mortuo ſupercreſcit, illudque ſæpiùs ità circumdat, ut in illâ, tanquàm vaginâ, contineatur: quæ quidem nova pars ſemper unâ pluribuſve fiſtulis aut foraminibus pervia, naturam primarii oſſis quodammodò refert, primùm mollitie, duritie dein, ad ſaxi denſitatem quandòque accedente; ut quædam Academiæ Regiæ Chirurgiæ protulimus exempla. Sed vel ſana videtur ſicut alia corporis oſſa, vel ulceribus eroſa, cùm pars oſſis ſpongioſa putrido corrumpitur vitio, ſicque vis cohæſionis glutini inſita diſſolvitur.

---

oſſa [redacted] ſiniſtri fracta habuit, imò totum illud ſuperius membrum graviter & altè contuſum. Accidit gangræna, atque ſe ſe finibus arthroſis humeri cum ſcapulâ continuit. Hancce partem invaſit ulcus latiſſimum, necnon fætidum, quo mortui ſeceſſio à vivis deſignabatur. Tandem membrum ſoli Naturæ commiſſum, muſculis, tendinibus, ligamentiſque à pure ſolutis, in ejus articulatione, & à vivis ſine ullâ hæmorragiâ ſejunctum decidit. Aliquantò poſt Chirurgus os ſcapulæ vacillans & in ejus parte inferiori liberum ſentiens, hoc attraxit, & cum ſerrâ propè glenoideum cavum exſcidit: at ſuperſtes tantùm pars oſſis ſuperior cum ejus proceſſibus, quæ muſculis adhuc adhærebat, paucos intra dies integra fuit extracta: dein ſat brevi tempore ſanatum fuit ulcus. Vidimus os ſcapulæ omninò ſeparatum, à ſerrâ juxtà proceſſûs ſpinoſi directionem bipartitum, cui nihil proceſſuum deerat, modò excipiatur acromion, quod minùs ſolidum videbatur & quaſi carie eroſum versùs articularem faciem: pars tenuis denſa ac pellucida, quæ baſim oſſis inter & quod anterior margo dicitur, jacet, ferè omninò deſtructa fuerat; & in facie anteriori quædam apparebant loca, in quibus os à ſuppuratione ſcabrum & rugoſum evaſerat. Vidimus etiam juvenem bellè ſe habentem, obductâ cicatrice & ex toto optimè ſolidâ: pro extractâ ſcapulâ, tactu percepimus novum os etiam triangulare, mobile, claviculam ſolidè fulciens, ſed exiguius, magiſque complanatum ſine ullo proceſſu.

3°. Quoad

3°. Quoad ætatem ægrorum : hocce morbo puerilis & adoléſcens magis , quàm adulta ; adulta verò magis , quàm ſenilis laborat ætas.

4°. Tandem pro eſſentiâ morbi : 1°. ſimplex habeatur, ſi æger nullâ labe inficiatur, nec doloribus crucietur; ſi ſpes quædam affulgeat oſſis particulas morte ictas , puris beneficio è vicinis dimanantis, per partes ſensìm diſſolvi, diſſolutaſque evehi; integras verò ſuperſtites haud difficulter extrahi poſſe , nihilque contaminati vel corrupti remanere : 2°. complicatus à contrariis judicetur ; imprimis autem cùm carie jam eroduntur partes oſſis mortui vicinæ, & major malignorum humorum infarctus omnem textum membri cellularem altiùs occupat.

Cauſis tùm externis, tùm internis , adſcribi poteſt oſſium Necroſis. Inter priores recenſentur acerrimum frigus , ictus, caſus, oſſium denudationes, &c.; ut hiſce obſervationibus ſummè conſtat.

Studioſus quidam propter frigoris vehementiam , quam anno 1601 , tempore hyemali paſſus fuerat , dolore vehementiſſimo totius tibiæ dextræ ab ipſo genu uſque ad ipſas digitorum pedis extremitates fuit correptus. Intumuit tibia. Abſceſſu aperto , nec ſanato , Lauſannam venit æger, ubi ejus ulcus & cariem oſſis curavit Fabricius Hildanus, eumque ſanitati reſtituit.

Juveni cuidam vehementer percuſſa fuit ſiniſtræ tibiæ facies anterior. Simplex tegumentorum contuſio brevi tempore fuit reſoluta. Sed intrà quatuor vel quinque menſes de obtuſo dolore ex oſſis medullis proficiſcente conquerebatur ; increvit dolor ; tumuit tibia, nec non tegumenta phlogoſis invaſit ; quæ quidem inflammatio in ſuppurationem abiit. Abſceſſu aperto , parvulum ſupererat ulcus fiſtuloſum , quod M. David , Claris. Rhotomag. Noſocomii Chirurgus , dum ſpecillo perſcrutaretur , oſſis interiora ſubire comperit : undè peritus ille portionem oſſis ſeparatam , ideòque extrahendam judicavit. Jam autem maximè tumefactum os tibiæ ſcalpello denudavit & in partem oſſis fiſtuloſam appoſitâ terebræ coronâ , ſcalpro ſimul & malleo juvantibus , circumcidit. Sic per os valdè durum , etſi turgidum , latam ſibi viam aperuit , cujus ratione portionem oſſis octodecim lineis longam , ſeparatìm in cavo medullari jacentem extraxit.

In actis Societatis cujuſdam Medicorum Londinenſium à Clar. Mackenzie memoratur inſignis hic caſus. Pueri tredecim annos nati dextrum femur fuit percuſſum. Primùm vix conquerebatur ; at verò poſt aliquot menſes in-

gruit dolor; exortus est tumor; pars rubuit ac pulsavit, & in abscessum abiit tribus suprà genu pollicibus ad internum femoris latus sponte ruptum: ex quo ulcere profluxit intrà octodecim vigintive menses humoris tenuis & saniosi copia. Tandem latiùs serpsit cutaneum ulcus, atque oculis se exhibuit acutissima & asperrima ossis portio, juveni molesta, quoties obvia corpora offenderet. Intereà miser ille scholam frequentabat, solo firmans gradus baculo. Sesquiduobus annis incommodorum elapsis, mane quodam femoris os mobilius esse, & extrà cutem solitò magis prominere deprehendit; violenter commotum tandem ipsemet haud timidus avulsit; sanguis largiter erumpens continuò frænatus est: brevi posteà tempore sanatum fuit ulcus, neque in posterum ullo juvenis ille istius-modi laboravit incommodo. Factus est molitor. Femur ejus æquè firmum & solidum est atque alterum, magis crassum ac tantummodò curvum. Extracta ossis illa portio magna erat pars totius periphæriæ femoris, & sesquiseptem longa pollicibus. *Remarquable separation of the thigh bone. Medical observations and inquiries vol. 2, page 299. London* 1764.

Plura, si luberet, referrentur exempla, quibus spontanea portionum ossis mortuarum secessio ostenderetur, post fracturas, quarum fragmenta prominentia, nec ne, fuerant reposita: quippè contusio periostei, inflammatio, aut quodlibet medullæ vitium cuidam fragmento mortem inducens impedimento fuit, ne consolidaretur; quæ quidem pars mortua pluribus annis osse renato quandòque incarceratur.

Quod ad causas Necrosis internas attinet, earum scientia haud facilè comparatur. Diversâ lue, varioque humorum seu medullæ vitio generari queunt. Celeb. Dranius casûs supradicti Necrosis, seu, ut ait, *spinæ-ventosæ* causam scorbutico tabo adscribit. Tibiam *dextram* Necrosi vitiatam Juvenis cujusdam venereâ lue corrupti in musæo suo asservat Celeberrimus M. Tenon, Scholarum Professor Regius, Regiæ Scientiarum Academiæ Parisiensis Director, &c.

Evenit aliquandò, ut ab externâ noxâ oriundum malum habeatur, dum in pravâ humorum diathesi principium nanciscitur. Sic iste notabilis casus in actis Edimburgensibus de puellâ septenni, cujus tibiæ dextræ Necrosim ab ictu repetebant parentes, sed post absolutam curationem, plurimo jam tempore elapso, fuit ulcus

in ſummo brachii, ex quo acuta duo fragmenta ab oſſe humeri ſeparata, brevi poſt emerſerunt: undè patuit internæ priùs latenti cauſæ mali originem eſſe referendam, cùm in alio loco, abſque ullâ externâ injuriâ, ſimile renaſceretur.

Quamcumque ſupponas Necroſis oſſium cauſam, ubinam primarium ſedet malum? Nonnullis in caſibus externi perioſtei inflammatio incuſanda videtur, quæ pro majori minorive parte affectâ, eamdem oſſis regionem vitiatam facit; mox puris effluxu ſolvitur ex oſſe perioſteum; ſicque pars illa vaſis & ſuccis vitalibus orbata moritur: in aliis verò hæret morbi fomes reconditus oſſium cavis, & medullam (1) vitiat; undè perioſtei interni

---

(1) Nonne medullâ deſtructâ mors oſſis quandòque impendet? Hoc quidem innuere videntur ſequentia Clar. D. Troja experimenta.

Ille crure tenelli columbi ad inferius extremum amputato, ſpecilli ope in oſſis tibiæ cavum demiſſi, medullam deſtruxit, & quidquid hujuſce humoris ac ſanguinis ineſſet, exhauſit. 7°. Die, columbo interfecto, illud os muſculis mox denudatum, valdè craſſum vidit, eò quod novum primario ſupercreſceret, ut apertè patuit, ſectione ſecundùm axim inſtitutâ. Jam ſeparatum omnique ex parte liberum jacebat os mortuum. Subſtantia vivi ſpongioſa videbatur, & ubiquè rubro tincta colore, vaſorum ope ſanguiferorum, quæ hanc perreptantia obſervabantur. Modicè turgebat ubiquè perioſteum, ſalvo tamen inferiori limbo, ubi denſa, aut ſemicartilaginea intumeſcebat gelatina. Sed quod animadverſione dignum, erat in internâ ejuſdem oſſis ſuperficie membrana maximè ſuccoſa, tenerrima, craſſa tamen, quæ innumeris & exilibus ligaminibus in oſſeâ ſubſtantiâ diſperſis huic ſuperficiei adhærens, facillimè ab ipſâ ſeparari poterat. Inſuper epiphyſis mortui oſſis ab ipſo ſejuncta, cum novo ità coaluerat, ut ejus extremum ſuperius facta eſſet, neque ullus, modò multa exceperis patula foraminula, adeſſet ex ipſâ tranſitus in amplum novi cavum; neque etiam quoad tendinum & ligamentorum, qualiſcumque ſint generis, inſertationes validaſque adhæſiones quidquam immutati videretur.

Hoc experimentum in duobus columbis eodem modo tentavimus. Uno ſeptimâ die, & altero, duodecimâ, interfectis, illud, adſtantibus Celeb. M. Tenon & Amantiſſimo Collegâ noſtro M. Deſault, per cruris diſſectionem duntaxat manifeſtum fuit, quòd os tibiæ altero ſano valdè turgidius eſſet ac craſſius;

corruptio, & offis integra mors, eòque citior, quòd durius ac denfius pauciffimis irroretur vafis.

Cùm Necrofis os invafit, mox molles fuperpofitæ partes intument, rubefcunt, atque exulcerantur; vel integumentis nunc ex abrupto, nunc lentiffimo gradu fuboritur apoftema, quod in fuppuratum abit. Subindè abfceffu Naturâ vel Arte rupto, os plùs minùsve periofteo nudum & folutum, utplurimùm verò propè epiphyfes afperum & cariofum, dum circà ejus diaphyfim aridum & læve deprehenditur. Tunc fi non expertis demandetur curatio, fiftulofum ulcus fubfequitur, quod pus fundit, parcè interdùm, continuò tamen, donec nihil offis corrupti remaneat. Nunc autem diagnoftica Necrofis fciêntia eodem ulcere comparari etiam

---

quòdque amputati cruris vafa tenaci & tincto repleta liquore, ampliora, copiofioraque exftarent: fed nec mortua, nec à vivis feparata, pars offis fub afpectum cecidit. Hæc & fequentia experimenta in majoribus animalibus, in ove, fue, rursùs in pofterum tentare fert animus, ut magis folida atque indubitata inferatur conclufio.

In fecundo experimento fpecillum ad offis medium ufque immifit D. Troja, & per hoc duntaxat fpatium craffum medullam abftulit. Elapfis aliquot diebus, offeâ incruftatione os tibiæ circumveftiebatur ad altitudinem ufque quinque aut fex linearum, quà medullam deftruere defitum fuerat.

In tertio tandem poft offis mortui exemptionem, eodem prorsùs modo quo de medullâ diximus, deftructa fuit membrana illa quæ internam novi offis fuperficiem undequàque circumdabat, & quæ, *juxtà* D. *Troja*, *vera eft interior periofteì lamina*, *fic*, *ut membrana extùs offi circumjacens tunc intùs videatur & ab offe circumdata.* Primis diebus gravi inflammatione crus correptum fuit: feptem poft dies, animali interfecto, hæc tota interior offis fuperficies ità erat arida & fubfufca, ut os ad mortem tendere videretur.

Ex quibus tentatis, hoc à D. Troja colligitur, quod deftructâ medullâ os vitâ orbetur, novumque circa illud, eique non diffimile, ex toto, partìmve renafcatur pro fpatio & quantitate quâ extrahitur medulla; quodque fublatâ membranâ illâ internâ, novum os nequeat omninò confervari. *De novorum offium regeneratione experimenta. Parifiis* 1775.

poteſt; faciliùs quidem, quoties ad os mortuum pateſcit via, vel ubi vacillans iſtud & nudum, ſive novo oſſe incarceretur, ſive non, ſtylo liberè tentatur; difficiliùs, ſi molles partes humorum infarctu valdè turgidæ, unico ſeu pluribus fiſtuloſis ulceribus tùm altiùs ſerpentibus, tùm tumidam novi oſſis ſubſtantiam, putridoque vitiatam ichore exedentibus infeſtentur; iterùmque difficiliùs, quandò integumenta nonniſi quò fiſtula manat, quaſi ferè incorrupta ſimulantur, atque oſſe reproducto, necnon in dies progerminante, hæc anguſtior & altior præbetur, quàm ut cavum, ceu mortui retinaculum, ſpecillo queat explorari. Attentè verò conſideranti ægri ætatem, fiſtularum ſitum, ſcilicèt in oſſis parte tegumentis proximiori, in ejus diaphyſi, ſæpiùsque juxta epiphyſes; atque earum altitudinem; quantum humoris ex iis dimanet, cujus quidem non copioſior eſt effluxus, quocumque modo prematur fiſtuloſus ſinus; tunc certior occurrit diagnoſis. Hæc inſuper ſignis mox enumerandis, diligenterque perpendendis planiùs confirmabitur: nimirùm ſcientiâ cauſarum hujuſce morbi, quoque modo in oſſis interiori aut circà, cum obtuſo apparuit ipſe dolore, qui primùm lentiori gradu, citiori dein urget; qui verò, humorum in perioſteum & textum cellularem ei vicinum affluentiâ, inflammatione & abſceſſu adnatis, pungens, pulſans ingraveſcit & excruciat; dolore demùm qui abſceſſu rupto, & humore purulento partem inundante, ferè prorsùs emiſſo, exiguus aut quaſi nullus evadit; non modicâ etiam membri tumefactione, unà cum oſſeâ duritie, fiſtuliſque pertinacibus & altè ſemper decurrentibus; deniquè tempore jam elapſo, nec dum tamen abhinc ullâ conceſſâ ſanatione.

Ex dictis nunc proclivior inſtituitur prognoſis. Eò ſimpliciùs malum, quò exterius & anguſtioribus coercitum limitibus prodit, & ſanior habitus: tunc enim minori tempore ſimul & negotio ſperanda ſalus. Curatio verò operoſior incumbit ac diuturnior, ſi mali cauſa localis non inſit, & labe quâdam inficiatur æger; imò ſi membrum largè tumefactum ulceribus carne molli, fungoſâ,

inflatâ luxuriantibus, ex quibus depluit sanies subtilis admodùmque fœtida, sed tantùm ubi sedet os vitiatum, corrumpatur. In quibusdam casibus medelâ difficili licèt, utplurimùm tamen malum debellatur: in nonnullis verò aliis desperanda creditur salus, nempè cùm mortua pars in intimis latet recessibus, quos scalpello rimari vetat prudentia, cùmque ossa in proximioribus articulis carie roduntur & molles partes obsidet maligna exulceratio.

Quidquid ossis mortuum, utpotè corpus extraneum, prorsùs eliminandum therapeuticâ præscribitur indicatione. Ergò vel extrahatur illud, vel dissolvatur; ut exindè extenuatum cum pure minutatìm effluat, certè necessum est. Sed quonam tempore, quoque medio hoc artis præceptum est usurpandum? Habitâ jam necrosis discriminum ratione, necnon factis attentè discussis, hæc quæstio valet enodari.

Supponamus autem os ex aperto abscessu Necrosi vitiatum dijudicari. Mortua pars vel vivis omninò adhæret, vel jam ab iis separata, vacillans & undequàque soluta; tuncque cum digitis aut forcipe statìm & sæpiùs levissimo negotio educitur: in priori verò casu expedit, ut, haud secùs ac in mollium partium sphacelo, secessionis opus Naturæ potiùs committatur, quàm scalpro vel serrâ perficiatur. Quæ quidem praxeos hujusce præstantia prædictis observationibus, iisque presertìm quas nunc proferemus, confirmari videtur.

Quemdam vidimus cujus lapsu sinistrum crus ità fractum fuerat, ut superius tibiæ fragmentum per integumentorum vulnus ab ipso productum emineret. Ossibus rectè aptatis, id simplex vulnus in ulcus abiit, & tenui pure, parco quidem, intra sex menses fractura scatuit. Demùm acuta hujus fragmenti portio per ulcus prominuit; elapsisque aliis duobus mensibus vacillans fuit extractum. Posteà brevi convaluit æger. Major tantùm videbatur tibiæ tumor. Fragmentum illud morte ictum, quæcumque sit ejus causa, ter pollicibus longum, in ossis periphæriâ separabatur.

Hujusce alterius observationis nos participes fecit D. Vigaroux Clar. Scholarum Chirurgiæ Monspeliensium Professor.

Puellulæ quatuor annos natæ post variolas grandi ad arthrosim sinistræ scapulæ conflato abscessu, atque quatuor subter acromion pollicibus aperto, copiosum pus emanavit. Os asperum deprehendens Operator, ut illud aptiùs detegeretur, incisionem minimam ampliavit. Postero die prostitit extrà tegumenta pars humeri superior, epiphysi subsita & in spatio sesquipollicis expers periostei. Ut verò caput ossis è glenoideo cavo non excesserat, exstantem partem reposuit Chirurgus, & ipsi fracturæ ad instar adhibuit apparatum. Adhuc prominebat os; undè minùs sollicitus hoc totum providæ Naturæ permisit. Unico mense elapso, vacillans ossis portio detracta fuit; altera dein, quæ ad epiphysim spectabat. Duos post menses absoluta fuit curatio. Membrum eâdem atque alterum longitudine donabatur, eodem pollebat robore, iisdemque motibus haud erat impar.

Ferè in simili casu aliam medendi rationem prosperè adhibuit D. White Clar. in Angliâ Chirurgus, quam tamen haud multò præstantiorem censemus, eò quòd nonnisi quatuor post menses absoluta fuerit curatio, ubi primùm à vivis mortua pars spontè secessit; ut in facto præcedenti. Sic narratur casus iste.

Juvenis cujusdam strumosi quatuor & decem annos nati sinistræ scapulæ arthrosim gravis invasit inflammatio, quæ in abscessum abiit. Hic inferiorem propè musculi pectoralis maximi marginem apertus fuit. Pus copiosum ad mediam humeri regionem diffundebatur, & alteram sibi infrà acromion extùs pandebat viam: per utrumque ulcus, fistulosum os denudatum simul atque asperum sentiebatur: totum membrum multùm intumescebat, neque ullis par erat functionibus: acerbis exagitabatur doloribus æger: demùm ex puris resorbptione orta sunt hæcce phtysis symptomata; nimirùm nocturni sudores, sicca tussis, celer pulsus, diarrhæa, ciborum fastidium, necnon tabida totius corporis macies. Quo in tàm infausto casu, excisione membri in articulo satiorem dijudicavit D. White sectionem illam, quam ab ulcere acromion contingenti medium ad usque humerum secundùm ejus axim celebravit. Quâ aptè institutâ, os fuit detectum; tuncque ægroti cubito apprehenso retrusoque, per hanc incisionem haud difficulter prominuit pars diaphysis ossis superior; *quod quidem non mirum, cùm caries hanc partem juxtà epiphysim capitis prorsùs exedisset, simulque pus ab ossis corpore periosteum quodam in spatio disjunxisset.* Deindè chartâ os inter & carnes insertâ, dumque minister subclaviam comprimebat arteriam, Chi-

rurgus illud ſerrâ deſecuit. Levis accidit hæmorragia, quæ protinùs fuit coercita. Subindè meliùs ſe habuit æger, ſensìmque abiere accidentia jam enumerata. Elapſis circiter ſex hebdomadibus, pars cui os deerat, majori ſoliditate ità donari videbatur, ut Juvenis ſuâ manu ſat grave pondus ſuſtinere valeret. Duobus poſt menſibus magnam oſſis humeri portionem quæ primùm fuerat denudata, ab ejus inferiori parte prorsùs ſeparatam tetigit Chirurgus ille, & forcipis ope illam extraxit. Dein hâc quatuor per menſes curatione adhibitâ, convaluit æger. Illud in ſtatu brachii videbatur eſſe duntaxat immutatum, quod altero brevius uno tantùm pollice, ad ſolitam altitudinem erigi non poſſet. *Caſes in ſurgery*, pag. 57.

Quibus omnibus comprobatur, mortuarum oſſis portionum ſeceſſionem, prævià tamen congruâ mollium partium ſectione, ſolis Naturæ viribus ſæpè ſæpiùs eſſe permittendam (1).

---

(1) Quâ ratione ſeceſſionem oſſis mortui à vivo Natura molitur, perficitque? Eodem ſanè ferè modo quo mollibus in partibus. Etenim ab oſſe mortuo, ut pote corpore extraneo, vivæ partes vicinæ ſtimulis irritantur, ideòque pluribus exſtant vaſculis; quæ quidem turgent, explicantur, pulſant, pus effundunt, cujus ope paulatìm os disjungitur; tandem hæc vaſcula vel inter perioſtei lamellas, vel ſubſtantiam inter jam emollitam & mortuo conterminam, materiem oſſeam exſtillant. Sic accidit ſeceſſio partìm oſſificationis proceſſu in perioſteo, partìm purulento, putridove humore fluente, cùm ab unâ epiphyſi ad aliam in ſuâ periphæriâ oſſi vita aufertur. Si verò in unâ duntaxat ejus diametri, aut in quâdam cylindri totius portione moriatur os, vel intrà limites mortui graſſatur putrida diſſolutio, vel, & quamplurimùm, ſimplici & naturali oſſium oſſificationi non diſpar ſuppuratio molliter ſuboritur. Tunc quidquid vivi oſſis mortuo conterminum, ſtimulatur, rubet, terreâ materie (quâ contactus adeſt) partìm deſtituitur, molleſcit, intumet, purulentum effundit humorem, tubercula ſeu rubros fungos propullulat; unde durum ac denſum molli mobiliter adhæret, & pro ſuâmetipſâ gravitate ſecedit: deindè pro vi gradatìm extenſivâ & ſpongioſæ oſſis ſubſtantiæ, nec non vaſorum ordini propriâ, ità increſcit ac luxuriatur pars viva, ut mortuum quaſi vaginâ contineri queat, aut tophi oſſei è rubrâ ſanguinis * parte ſensìm indureſcente enati, paſsìm effingantur: tandem pro depoſitâ, congeſtâque terreâ

* Legatur J. Leviſon's M. D. opuſculum de ſanguine, cui titulus eſt; *an eſſay on the Blood; in Which the objections of James Hendy M. D. to. Mr. John Hunter's an opinion, THAT THE BLOOD IS ALIVE, are examined and removed. London 1776.*

Hæç

Hæc ſanè praxis etiam admittenda, ſi unicum plurave ulcera fiſtuloſa & ab oſſe oriunda molles partes depaſcantur. Itaque vel cauſticorum, vel potiùs ſcalpelli ope, cùm anguſtius ineſt ulcus, os mortuum denudandum, ſive uno eodemque, ſive diverſo tempore; *quod à D. Laing celebratum fuit, qui propter infirmas puellulæ jam memoratæ vires, tegumentorum ſectionem ſat protenſam, ut portio oſſis tibiæ vitiata commodiùs detegeretur, interjectis temporum intervallis, adaugere magis, quàm illam ſimul & extemplò peragere prætulit.* At verò ſi novo oſſe comprehenſa pars mortua, detrahi nequeat, niſi præviâ regenerati exſciſſione; nonne expedit hanc partem, cum ſtylo minimam à Chirurgo judicatam, Naturæ interdùm permitti, ut ea ſenſìm diſſoluta & puri commixta cum eo minutatìm effluat: quod quidem præſertìm non abs re eſt, cùm os reproductum ſanum æſtimatur & in intimis receſſibus incarceratur mortuum; hiſce enim in caſibus orificium fiſtulæ ſat patulum ſervare tantummodò neceſſum eſt. Hujus diſſolutæ partis facto diſceſſu, ulcus, ſicut oſſe extracto, mox cicatrice obducetur. Sed cùm tœdium moveat hæc curatio, etſi nihil periculi importet, ſæpiſſimè ſatiùs eſt, pro partium ſitu & ſtructurâ, novam oſſis productionem, denſam, craſſamque, ſcalpri ſimul & mallei, vel terebræ ope, adeò excidere, ut extraneum corpus ſtatìm auferatur: quam operationem primus celebravit Scultetus in hiſce caſibus.

Miles quidam Ruſtici Pappalavienſis cubitum quatuor in locis ſine vulnere fregit. Hæc compoſita fractura à Sculteto & alio Chirurgo fuit cùrata. Sed ipſis nihil mali ſuſpicantibus, cubitus de novo intumeſcebat, vehementer dolebat, tandem ſensìm exulcerabatur, totumque corpus conſumebatur, undè oſſis pluries fracti corruptionem ſubodorari cœperunt. Ut verò hæc optimè dignoſceretur; cutem à carpo ad uſque cubitum ſcalpello incidit Scul-

---

materie, majorem obtinet ſoliditatem, multòque denſior evadit. Hæc verò ſic ſe habent, ut quod vitâ privatur, in ſuis extremis aculeatum, aſperum, rugoſumque extenuetur, dum præmortuæ partis exterior ſuperficies utplurimùm lævis neque immutata videtur. Quin imò os illud à vivo dum ſecedit, aut jam ſeceſſit, in eoque contentum remanet, areſcit, imminuitur fruſtatìmque aliquandò dilabitur.

tetus, vulnusque impositis ſtegnoticis dilatavit. Altero die callum, ſeu cartilaginem quamdam os cubiti mortuum obducentem, bis trepano perforavit, forcipe excidit interſtitia foraminum, & os ſubjectum omninò corruptum, aſperumque detexit, quod etiam volſellâ, ſed fruſtatìm detraxit, ſine ullo dolore & ſtrepitu. Dein hunc locum Natura callo replevit, i tà ut æger ruſticanas operationes abſque impedimento exequi poſſet *Armam. Chir. Tab. 46ª*

Anno 1634, Mercator Ulmenſis inſigni exulceratione, doloreque magno dextræ tibiæ, ac totius corporis atrophiâ laborabat. Inſpecto ulcere atque oſſe tibiæ à ſuperficie ad medullam uſque corrupto, Scultetus & alii Chirurgi, ad cariem removendam abraſionis & uſtionis periculum fecerunt, ſed irrita fuit operatio. Poſteà pro rato habuerunt, ut totum os ſequenti modo excideretur. Primo die cutem cruris à tribus infra patellam pollicibus ferè ad uſque malleolum incidit Scultetus; os calloſâ ſubſtantiâ obductum invenit, & vulnus obligavit. Secundo, ſubſiſtente ſanguine, callum qui oſſiità ſupercreverat, ut hoc ſub illo tanquàm gladius in vaginâ, trahi poſſet, modiolis perforavit, ſtatìmque trium foraminum interſtitia forcipe intercidit; poſteà os à genu ad inferius uſque extremum à ſano ſeparatum, extraxit. Deinde elapſis ſeptem menſibus optimè ſe habuit æger. *Ar. Chir. Obſ.* 81ª.

Ubi verò carie os novum vel vivum exeditur, aut membranam ejus interiorem depaſci judicatur ulcus; tunc ſanandi illius cauſâ, extracto oſſe mortuo, actuale cauterium quandòque deſideratur.

Sic nobis Rhotomagi commorantibus anno 1773, quo tempore Celeb. M. David *dextram* cujuſdam juvenis tibiam à cauſâ internâ Necroſi affectam curandam habebat; primùm quidem ad os uſque anteriùs ſecuit atque ſuſtulit à genu ferè ad malleolum integumenta; mox recens productum os, ſcalpro & malleo juvantibus, excidit; deinde plures mortuas portiones à ſe invicem diſſitas extraxit; poſteàque toti cavo oſſis nudato ignitum ferrum admovit: demùm hâc ratione proſpero admodùm ſucceſſu curavit.

Non raròtumet, luxuriatur, & ulceratur os mortuo ſupercreſcens, atque pluribus etiam fiſtulis fœtidâ hyperſarcoſi obtectis hiaſcit, quoties v. g. mali fomes oſſi jampridem hæret, putridâque labe diſſolvuntur humores. Inſuper grandis partium mollium tumor, quæ ſuccis altè ſtagnantibus ſuperabundant, fœtidorum ulcerum numerus, varia accidentia, ſymptomataque à copioſiori puris effluvio, ejuſque etiam reſorbptione, aut irritatione locali & pertinaci generata, quandòque eò provehuntur, ut

nulla, præter membri abſciſſionem, ſalutis ſpes incautis & inexpertis affulgere videatur; ut in caſu ſequenti, cujus Londini ipſi nos teſtes oculati fuimus.

Nautici cujuſdam duos & viginti annos nati crus *dextrum* à genu ferè ad malleolum fœtido ulcere duobus abhinc annis infeſtabatur. Membrum valdè intumeſcebat; attàmen arthroſis tibiæ cum femore omni vitio prorsùs erat immunis: fungoſis carnibus pullulabat ulcus, pluribuſque fiſtulis ex oſſe oriundis pervium patebat, in quibus, ſtylo immiſſo, os carie affectum partìmque vacillans tentabatur. Cùm nec topicis, nec ſorbptis reprimeretur malum, in dies impatientior æger à Chirurgo efflagitavit, ut ad extrema confugeret. Hic femoris ſupra genu abſciſſionem tanquàm unicum & præſens in tanto malo remedium habuit, atque de hâc operatione ægrum præmonuit, qui libenter aſſentiens eam magno fortique animo perpeſſus eſt. Hâc autem peractâ & crure diſſecto, id adſtantibus fuit compertum, quod hujuſce membri tumor oriretur partìm ab humoribus per textum cellularem diffuſis, neque ullâ labé infectis, partìm ab oſſe tibiæ, cujus antica pars duntaxat vitiata, atque tumida, quaſi exulcerabatur; in eâque portio oſſis emortua, pauló craſſa, ſex pollicibus longa, & omninò ſeparata novo contextu oſſeo detinebatur. Undè licuit etiam, tùm ex intactâ arthroſi viſâ, tùm ex eâ oſſis portione haud gravi negotio extrahendâ, inferre, denudationem ſimul & mortui oſſis exemptionem quam peritior quidam ſagaciùs ſuaſerat, amputationi eſſe præferendam.

Ex pluribus autem obſervationibus circà fauſtas in hujuſce modi caſibus curationes, modò vitiatæ extrahantur, interdùmque urantur partes, colligitur, membrum non eſſe reſecandum, niſi arthroſis proxima, jam tumida, rigidaque ulceribus & carie erodatur; niſi, quod etiam rariſſimè accidit, molles partes prorsùs ineluctabili vitio laborent. Etenim carie ſimul & mortuâ parte ſublatis, aduſtoque ferro candenti quidquid vivi oſſis corruptum ſupereſt; mox fugantur mali effectus, & humores quibus redundat textus cellularis, ulcere ſensìm egeruntur; undè ſubtilis puris, quo fungoſum redditur ulcus, duos intra menſes diutiùſve copioſum profluvium; poſteà verò parcius; ideòque paulatìm exſiccatum vulnus cicatrice obducitur.

Tandem graviter allucinantur imperiti, cùm de oſſe Necroſi vitiato, quaſi carie ſolummodò exederetur, inconſultò judicant; ſicque amputationem præpoſterè celebrant; ut in ultimo hocce caſu.

Nigrita juvenis ex utroque femoris latere in ejus inferiori parte fistuloso ulcere laborabat. Membrum illud à genu ad summam usque sui partem maximè turgebat : ulcera singulis diebus abundè, nusquam tamen digitorum pressione manabant. Tunc in mentem Chirurgi venit, os carie internâ erodi; cui quidem opinioni, immisso specillo quod ad usque ossis intimum pervadebat, temerè nimis adhæsit ; adeòque cùm nullum aliud remedium præter membri amputationem excogitaret, illam elapsis aliquot diebus peregit. Sed inter os secandum, serram in portionem remissam atque mobilem agere sensit; neque tamen à sectione abstitit. Dein hanc liberam portionem, duobus longam pollicibus, ex ossis intimo perfacilè detraxit. Posteà verò femur adhùc maximè turgere cùm animadverteret; tunc illicò molles partes duobus à priori sectione pollicibus rescidit, eodemque loco os resecuit. Diutina fuit atque ardua curatio. Attamen convaluit æger. Inspectâ ossis portione tùm extractâ, tùm primùm sectâ, quæ in novo osse etiam incarcerabatur, maxima periphæriæ ossis femoris pars Necrosi affecta, nobis & omnibus obversabatur.

Quo in facto, his præsertìm titulis reprehensionem incurrit hæc utraque amputatio, quòd fuerit præpostera, inutilis, inconsulta atque periculosa. Quid enim sanitati restituendæ peropus erat? Primùm sanè de genuinâ mali naturâ, dein de ossis mortui exemptione accuratius atque rectius proferendum erat judicium. Numquid autem in eo casu, ratione habitâ tùm speciei & naturæ fistularum, tùm tumoris membri, tùm varii fontis pure scaturientis, &c. non statìm cuilibet obviàm prodibat diagnosis ? Quâ quidem statutâ, quid institisset periculi, si mollium & extrasitarum partium sectione, earumque partìm rescissione, externum femoris latus (quod cuti proximiùs subjacens nec multis ac crassis musculis, nec majoribus vasis tegitur) aptè & sufficienter denudatum fuisset? Nihil sanè. Deindè, terebræ coronâ ossi admotâ, eoque exciso, & facilior extrahendo ossi mortuo via fuisset comparata; & hoc ablato, paulatìm desedisset ossis vivi tumor, atque ejus cavum magis ac magis in dies coarctatum, diploicâ seu cellulari ossium substantiâ fermè penitùs obstructum fuisset.

FINIS.